

DEVLET BİLİMİ METODOLOJİSİ

Tanım: Kamu yönetimi, en genel çağrışımla ‘kamu(nun) yönetimi’ ya da ‘halkın yönetimi’ işidir. Bu anlamıyla kamu(nun) yönetimi, toplumların örgütlenme, yönetim, siyaset kavramlarıyla birbirinden ayrılabilir tarihsel gelişme aşamalarının tümünde aranabilir. Buna karşın, kavram ‘modern’ devletin bürokrasisi olarak tanımlanmış ve böylece kapitalist toplumun özgül yönetim biçimine tahsis edilmiştir. Bu durum, kamu(nun) yönetimi olgusunu modern devletle sınırlamaktadır. Modern devlete bağlı tanım, tarihsel bakış tarafından zorlandığında, açığı ‘tüm devletli toplum’ları kapsama alanına almaktadır. Ancak bu kez, özgül bir biçime göre yapılmış tanımın sınırlandırılmasıyla karşı karşıya kalınmaktadır. Üçbin yıllık ‘siyasal toplum’ olgusuna, 18. yüzyılda doğmuş ‘bürokrasi’ kavramıyla bakmak, ‘siyaset – yönetim’ ayırımına takılıp kalmak anlamına gelmektedir. Sonuç, toplumsal tarihin sunduğu öbür ‘kamu yönetimi’ biçimlerini inceleme alanına alamamak ve bugünkü biçim(ler)i tarihsel karşılaştırma yöntemiyle çözümlenemeyen olandan yoksun kalmak olmaktadır.

Bir başka sorun, yönetim – siyaset – devlet olgularının toplumbilimlerinde farklı dallarca birbirinden kopuk olarak incelenmesidir. Yönetim bilimi dalında yürütülen çalışmaların, öbür dallardaki bilgi ve yöntem birikimiyle sürekli bir bağlantı kurmasını sağlamak gerekir. Bu bağlantı, kamu yönetimi araştırmalarındaki kuram ve yöntem sorunlarını anlamaya ve aşmaya önemli destekler sunacaktır.

Amaç: Ders, kamu yönetimi üzerine görüş alanını genişletmek amacıyla, akademik bölümlerde dondurulmuş ‘uzmanlık alanları’nda devlet - kamu yönetimi olgusuna nasıl yaklaşıldığını öğrenmeye dönüktür. Bunlardan biri hukuk, ikincisi siyasal antropoloji, üçüncüsü tarih, dördüncüsü siyaset bilimi / teorisi, beşincisi iktisat/ekonomi politik bilim dalıdır. Her alan, devlet üzerine kendine özgü bir bakış açısı ve çalışma biçimine sahiptir. Ders, farklı bilim dallarında inceleme konusunun – olgunun nasıl tanımlandığını ve hangi yöntemle araştırıldığını [analiz birimi nedir, nasıl belirlenmiştir, nasıl çalışılmıştır], karşılaştırmalı olarak çalışmayı amaçlamaktadır.

Hedeflenen yetenek: Somut olarak, öğrencinin, kamu yönetimi disiplininde özgün çalışma alanlarını daha kolay tayin etme yeteneği edinmesi beklenmektedir. *Kavramsal tayin bakımından:* İnsanlığın toplumsal tarihinde Örgütlenme – Yönetim – Siyaset aşamaları; kapitalist toplum tarihinde İdare – Bürokrasi - Kamu Yönetimi kavramları; küresel kapitalizm aşamasında Kamu Yönetimi – Kamu Yönetişimi kabulleri.

Yöntem: Çalışmalar, belirlenen yapıtların tüm sınıf tarafından okunması ve sınıfta tartışılmasıyla başlamaktadır. Dönemin ilk haftalarında tamamlanan bu aşamayı, her

öğrencinin üstlendiği bir inceleme konusunu araştırması ve sınıfa sunması izlemektedir. Sunumu yapılan araştırmalar, dönem sonunda yazılı olarak teslim edilmektedir. Öğrencinin genel yöntembilim bilgisine sahip olduğu varsayılmaktadır. Bu açıdan var olabilecek eksiklikleri gidermek üzere, bir yardımcı kaynakça verilmektedir.

Ortak inceleme şu yazarların seçilmiş yapıtları üzerinde yapılmaktadır.

- Hans Kelsen
- Marc Abeles
- Ümit Hassan
- Fuat Köprülü
- Mihailo Markoviç
- Ellen Meiksins Wood

2002-2003 Dönemi Ürünü: Dersin 2002-2003 akademik yılında, öğrencileri tarafından hazırlanan ödevler kitap formunda birleştirilerek, SBF Kütüphanesi'ne bırakılmıştır: Kamu Yönetimi Çalışmaları 2002-2003 (Devlet Bilimi – DR.03.01) kodlu bu çoğaltma incelenerek ders içeriği hakkında daha ayrıntılı bilgi edinmek mümkündür.

OKUMA LİSTESİ

Öğrenciler, ayrıca dağıtılan “yöntembilim okuma listesi”nden yararlanarak, diyalektik ve tarihsel materyalizm - pozitivism – hermenotik üzerine bilgilerini tamamlamalıdır.

Abadan, Nermin, *Bürokrasi*, AÜ SBF Yayını: 92, Ankara 1959.

Abeles, Marc, *Devletin Antropolojisi*, (Çev. Nazlı Ökten), Kesit Yayıncılık, İstanbul 1998

Akal, Cemal, Bali, *Devlet Kuramı*, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 2000.

Althusser, Louis, *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, (Çev. Yusuf Alp ve Mahmut Özışık), 5. Baskı, İletişim Yayınları Ankara 2002.

Althusser, Louis, *Politika ve Tarih*, (Çev. Alâeddin Şenel ve Ömür Sezgin), Verso Yayınları, Ankara 1987.

Arı, Selçuk, *Etkin Devlet, Kurumsal Bir Tasarı ve Politika Önerisi*, Sabancı Üniversitesi, İstanbul 2003.

Ayşen, Furtun, *İngiliz Analitik Pozitivizmi, John Austin'in Hukuk ve Devlet Teorisi*, Seçkin Yayınevi, Ankara 1997.

Bakunin, Mihail, *Tanrı ve Devlet*, (Çev. Sinan Ergün), 2. Basım, Öteki Yayınevi, Ankara 2000.

Cantzen, Rolf, *Daha az Devlet Daha Çok Toplum* (çev. Veysel Atayman) Ayrıntı, İstanbul, Nisan 1994.

Clastres, Pierre, *Devlete Karşı Toplum*, (Çev. Mehmet Sert ve Nedim Demirtaş), Munuit Yayınevi, İstanbul 1991.

Demir, Ömer, *Kurumcu İktisat*, Vvadi Yayınları, Ankara 1996.

- Demir, Ömer, *Küresel Rekabette Etkin Devlet, Türkiye İçin Etkin Bir Devlet Oluşturma İmkani*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2003.
- Deveci, Cem, “Faşizmin Yorumlanması ya da Carl Schmitt’in Saf Siyaset Kuramı” *Liberalizm, Devlet, Hegomanya* (Der. Fuat Keyman) Everest Yayınlar, 2002, s. 32-87.
- Doehring, Karl, *Genel Devlet Kuramı -Genel Kamu Hukuku* (Çev. Ahmet Mumcu), İnkılap, İstanbul 2002.
- Engels, Friedrich, *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*, (Çev. Kenan Somer), 11. Baskı, Sol Yayınları, Ankara 1998.
- Eroğul, Cem, *Devlet Nedir?* İmge Kitabevi, Ankara.
- Evgeny B. Paşukanis, *Genel Hukuk Teorisi ve Marksizm*, (Çev. Onur Karahanoğulları), Birikim Yayınları, İstanbul 2002.
- Friedman, Milton, *Kapitalizm ve Özgürlük*, (çev. Doğan Erberk), Altın Kitaplar, İstanbul 1988.
- Guichonnet, Paul, *Mussolini ve Faşizm*, (Çev. Tanju Gökçöl), İletişim Yayınları İstanbul 1998.
- Gülalp, Haldun, *Kapitalizm Sınıflar ve Devlet*, (Çev. Osman Akınhay ve Abdullah Yılmaz) Belge Yayınları, İstanbul 1993.
- Hall, John A. Ve Ikenberry, John G., *Devlet*, (Çev. Yeşeren Olgu Alibeygil ve Murat Şipal), Doruk Yayıncılık, Ankara 2000.
- Hassan, Ümit, “Siyasal Teori Üzerine Düşünceler” *SBF Dergisi*, C.39 Aralık-Ocak 1984, s.167-172.
- Hassan, Ümit, *İbni Haldun’un Metodu ve Siyaset Teorisi*, Toplumsal Dönüşüm Yayınları, İstanbul 1998.
- Hobsbawm, Eric J. *Sanayi ve İmparatorluk* (Çev. Abdullah Ersoy), Dost Kitabevi, Ankara 1998.
- Holloway, John, *İktidar Olmadan Dünyayı Değiştirmek* (Çev. Pelin Sıral), İletişim, İstanbul 2003.
- Işıklı, Alpaslan, *Kuramlar Boyunca Özyönetim ve Yugoslavya Deneyi*, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1983.
- Jay, Antony, *Yönetim ve Makyavelli* (Çev. Oğuz Onaran), Anahtar Kitaplar, İstanbul, 1994.
- Kelsen, Hans, “Saf Hukuk Kuramı: Devlet Hukuk Özdeşliği” (Çev. Cemal Bali Akal) *Devlet Kuramı*, (Der. Cemal Bali Akal), Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 2000, s.425-456.
- Köprülü, Fuat, “Anadolu Selçukluları Tarihinin Yerli Kaynakları,” *Belleten*, Cilt VII, Sayı 27 (Temmuz 1943), s.379-522.
- Köprülü, Fuat, “Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri Hakkında Bazı Mülâhazalar,” *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, Cilt 1, İstanbul 1931, s.165-313. (İkinci Basım: Ötüken Neşriyat, 1981;Üçüncü Basım: Kaynak Yayınları 2002.)

- Köprülü, Fuat, "Eski Türk Unvanlarına Ait Notlar," *Türk Hukuku ve İktisat Tarihi Mecmuası*, Cilt II, 1938, s.17-32.
- Köprülü, Fuat, "Orta zaman Türk Devletlerinde Hukuki Sembollerdeki Motifler," *İslam ve Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi* içinde, Ötüken, İstanbul 1983, s.51-70.
- Köprülü, Fuat, *Orta Zamanlar Türk Hukuk Müesseseleri: İslam Amme Hukuku'ndan Ayrı Bir Türk Amme Hukuku Yok Mudur?*, Devlet Basımevi, İstanbul 1937
- Lenin, *Devlet ve İhtilal*, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, Ankara 1969.
- Luhmann, Niklas, *Refah Devletlerinin Siyaset Teorisi*, (Çev. Medeni Beyaztaş), Bakış Yayınları 2002.
- Mandel, Ernest, *İktidar ve Para, Bürokrasinin Marksist Kuramı*, (Çev. Bülent Tanatar, Yazın Yayıncılık, İstanbul 1992.
- Markoviç, Mihailo, *Pratiğin Diyalektiği* (Çev. Ali Ünlü), Ünlü Yayıncılık, İstanbul 1990.
- Mevdûdi, Ebûl A'lâ El, *İslâm'da Devlet Nizamı*, (Çev. Rasim Özdenören), Hilal Yayınları Ankara 1967.
- Miliband, Ralph, Poulantzas Nicos ve Laclau Ernesto, *Kapitalist Devlet Sorunu* (Çev. Yasemin Berkman), Birikim Yayınları İstanbul 1977.
- Mill, John Sturat, *Özgürlük Üstüne* (Çev. Alime Ertan), Belge Yayınları: 29, İstanbul, Ocak 1985.
- Mises, Ludwig von, *Bürokrasi*, Liberte Yayınları, Ankara 2000.
- Mooers, Colin, *Burjuva Avrupa'nın Kuruluşu*, (Çev. Bahadır Sina Şener), 2. Baskı, Dost Kitabevi, Ankara, 2000.
- Morgan, Henri, *Eski Toplum*, (Çev. Ünsal Oskay), Payel Yayınları, İstanbul 1987, (ilk basım 1877'dir).
- Nalbant Atilla, *Üniter Devlet – Bölgeselleşmeden Küreselleşmeye*, Yapı ve Kredi Yayınları, İstanbul 1997.
- Niyazi, Mehmed, *İslam Devlet Felsefesi*, Ötüken Neşriyat A.Ş., İstanbul 1989.
- Niyazi, Mehmed, *Türk Devlet Felsefesi*, Ötüken Neşriyat A.Ş., İstanbul 1995.
- Okandan Recai G. "Ortaçağ Devletin İslâm-Türk ve İslâm-Arap Alemindeki Teorik İnkişafı", *İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Yıl 1952 S. 1-2.
- Oppenheimer, Franz, *Devlet*, (çev. Alaeddin Şenel ve Yavuz Sabuncu), Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Engin Yayıncılık İstanbul 1997.
- Pierson, Christopher, *Modern Devlet*, (Çev. Dilek Hattatoğlu), Çivi Yazıları, İstanbul 2000.
- Russell, Bertrand, *İktidar* (Çev. Mete Ergin), Cem Yayınevi, 2. Bası İstanbul, Ocak 1994.
- San, Coşkun, *Max Weber'de Hukukun ve Meşru Otoritenin Sosyolojik Analizi*, AİTİA yayını: 47, Ankara 1971.
- Simon Clarke, "Devlet Tartışmaları", (Çev. İbrahim Yıldız), *Praksis* 9, s.379-410. (The State Debate, St Martin's Press, NewYork, 1991, s. 1-69'dan çeviri).

- Stevens, Jacqueline, *Devletin Yeniden Üretimi*, (Çev. Abdullah Yılmaz), Ayrıntı Yayınları, Ankara, 2001.
- Tilly, Charles, *Zor, Sermaye ve Avrupa Devletlerinin Oluşumu* (Çev. Kudret Emiroğlu), İmge Kitabevi, Ankara 2001.
- Uygun, Oktay, *Federal Devlet, Temel İlkeler Kurumlar ve Uygulama*, 2. Basım İtalik Yayınları, Ankara 2002.
- Weiss, Linda ve John M. Hobson, *Devletler ve Ekonomik Kalkınma Karşılaştırmalı Bir Tarihsel Analiz*, (Çev. Kıvanç DüNDAR), Dost Kitabevi Yayınları, Ankara 1995.
- Wood, Ellen Meiksins, *Sınıftan Kaçış*, (Çev. Şükrü Alpagut), Akış Yayıncılık, Verso Ankara 1985.
- Yılmaz, Ahmet, *Kapitalist Devleti Anlamak*, Aykırı Yayıncılık, İstanbul 2002.